

שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה ועונש קיט

בעזרת השם יתברך

פרשת שמיני - פרק כ"ה

שַׁעַר הַכְּשָׁרוֹת

בו יבואר עד כמה צריך להיזהר
בעניני כשרות המאכלים

**כל האוכל מאכלות אסורות - כל מה שסובל האדם
בעולם הזה הוא מפני שלא נזהר במאכלות אסורות.**

(זוהר חלק ג' דף מב עמוד א')

הרבה אנשים שואלים מה הרעש הגדול כל כך בענין שנותנים לילדים קטנים מוצרים שיש עליהם חשש שהוא לא כשר, שבאמת אסור להכניס אותם לפה, ואשר בכל זאת מכניסים אותם הביתה ומשתמשים בהם, ואם כן מדוע אחינו בני ישראל קדושים הם ונזהרים מאוד בדבר הנוגע דוקא לילדים ותינוקות שאינם מבינים כלל ענין הכשרות.

התשובה לכך, שדוקא אצל ילדים צריכים מאוד להיזהר ובזה קיים החורבן של היהדות החרדית כולה, התלוי הן בעניני כשרות, והן בעניני צניעות, והן בעניני מדות דרך ארץ. כאן מדובר באותם הילדים הגדלים להיות תלמידי החכמים ויראי שמים של הדור הבא, וכאשר מפטמים אותם במאכלות אסורות, הרי שקיימת סכנה גדולה לעתיד, כי ילד שפיטמו אותו במאכלות אסורות, לא ניתן לצפות ממנו שיגדל כילד טוב וכשר, כל ילד שמפטמים אותו בחשש טריפות, אינו יכול לגדול (הן ילד והן ילדה) בעניני תורה, בעניני צניעות, בעניני כשרות, בעניני יראת שמים ועוד כראוי, כי אפילו אצל עוף (תרנגול) פשוט אם מפטמין אותו במאכלות אסורות, אז

קכ שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה ועונש

אנו פוסקים כי העוף הופך להיות טריפה בדיוק כמו "דבר אחר" (חזיר) (יו"ד ה' טריפות סימן סמך אלף), ואותו דבר כותבים הספרים הקדושים (רמ"ה, של"ה הקדוש, אור החיים הקדוש, ראשית חכמה, ועוד) ובודאי להבדיל שהדבר חמור בהרבה אצל ילד יהודי.

לכן אנו חייבים להכניס הרבה כוחות להאכיל הילדים במאכלות כשרים, ורק לאחר מכן נוכל לקוות לעזרתו של הקדוש ברוך הוא, וכך אנו מקוים שנוכל לעשות הרבה בענינים הקשורים ליהדות, כמו למשל בעניני צניעות, כשרות, חינוך וכו'. אל תשכחו, שהגזירה הזו אצל המן להרוג את כל היהודים היה רק בענין אכילת טריפות (מגילה י"ב).

ובספר "אמרי ש"י" כתוב, שחכמינו זכרונם לברכה שואלים **המן מן התורה מנין**, היכן מרומז בכל התורה הענין של המן, ועל כך השיבו שהוא מרומז בפסוק **"המן העץ אשר צויתוך לבלתי אכל ממנו אכלת"**. ואם כן מה השייכות של הפסוק בפרשת בראשית לענין של המן.

רואים לפעמים איך שיהודי מאבד את צלם האלוקות שלו, הוא נהיה מושחת עד כדי כך שהוא מוכן להכחיד את אחיו, ומהיכן נובע השחתה כזו אצל יהודי, זה קורה מכך שאין אוכלים כשר, שהוא מטמטם את הלב, כפי שהרמב"ם כותב שהאוכל נהיה דם, והדם זורם ללב ומטמטם אותו עד שהוא הופך אותו ל"המן" יהודי, כי הוא אכל דבר ש"צויתוך לבלתי אכל ממנו", עד כאן. רואים מכך שלאכול אוכל שאינו כשר גורם לרעה הגדולה ביותר.

ולכן אומרים **ארור המן אשר בקש לאבדי** כי הוא האכיל את בני ישראל במאכלות אסורות, על ידי כך היה לו את הכח לגזור על היהודים גזירות קשות (מגילה י"ב).

כתוב בב"ח (אור החיים סימן תר"ע) וזה לשון קדשו: **בפורים**

שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה ועונש קכא

היתה עיקר הגזירה לפי שנהנו מסעודתו, על כן נגזר עליהם להרוג ולאבד את הגופים שנהנו מאכילה ושתיה של איסור ושמחה ומשתה של איסור, וכשעשו תשובה עינו נפשותם כמו שכתוב במגילת אסתר "לך כנוס את כל היהודים ואל תאכלו ואל תשתו שלשת ימים" לפיכך קבעום למשתה ויו"ט לזכור את עיקר הנס.

ולכן אומרים ברוך מרדכי היהודי כי בזכותו היהודים ניצלו מגזירתו של המן, הוא נזהר שיהודים לא ישלו במאכלות אסורות, ולכן הוא ישב בשער המלך לשמור שאסתר לא תאכל אוכל שאינו כשר.

ורק בזכות זה שנשמרו ממאכלות אסורות ניצלו היהודים, ולכן קראו להם "יהודי", כי שום אוכל שאינו כשר לא נכנס לפיהם.

ואנו רואים כי העון של מאכלות אסורות הביא עוד הרבה גזירות רחמנא ליצלן. ראה בספר הקדוש ישמח משה על מגילת אסתר שכתב על פסוק (שם ט', כ"ה) "וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם, ותכתוב אסתר בת אביחיל וגו'", הנה כפל הענין במילות שונות. ונראה לי על פי מה ששמעתי, כי המסורות היא תי"ו "ותכתוב" גדולה, וחי' של "חוי"ר" גדולה הוא תי"ח, רמז שאותה הגזירה שהיתה אז, ראויה להיות נכתבת על שנת תי"ח והבן. ועל פי זה אתי שפיר הרמז ששמעתי כי יד על כ"ס הוא רי"ת כי סיון עד כאן שמעתי, כי שייך לזה מלחמה להשם בעמלק כי הלא היא גזירת עמלק כני"ל וישמע חכם ויוסיף לקח דאף שהי' נגזר אז כלי' חס ושלום ובת"ח לא היתה כליה, נראה לי שהכליה היה נגזר בדרך זה כמה נפשות מישראל שהיו ראויים להיות ביי"ג באדר ששברו אויבי היהודים, נגזר שנפשות במנין זה יהרגו, וממילא הי' כלי' חס ושלום, אחר כך כשניחם על הרעה ומדת הדין אינו חוזר בריקניא ניתן לו אלו

קכב שֵׁכַר פֶּרֶשֶׁת שְׁמִינִי - פֶּרֶק כ"ה וְעוֹנֵשׁ

נפשות בפזרון כי כמה הריגות היה כמבואר בספר שבט יהודה, רק שנרמז ת"ח שהוא הי' הרג היותר גדול והרווחה היה שאם היה אז בפעם אחת היה נשכח זכר ישראל חס ושלום מה שאין כן על אופן זה, ועל כן השמחה, והנה פורים הוא על שם הפורים להרג ולאבדן, ועל כן אמר "וימי הפורים האלה" רצה לומר, שניתנו להרג ולאבדן לא יעברו מתוך היהודים ר"ל לא יפטרו בלא כלום כי גבה דילי בעוונותינו הרבים, רק ההרוחה - הוא - "וזכרם" - ר"ל של היהודים - "וזכרם לא יסוף מזרעם", כדי שלא יסוף זכר זרע ישראל, ועל זה מפרש והאיך זה, ותכתוב אסתר בת אביחיל ת' וח' גדולה שכתבה על ת"ח כנ"ל והוא פליאה בס"ד עכ"ד.

בתורה הקדושה כתוב: "ואנשי קודש תהיון לי", (שמות כ"ב).

על המילים "ואנשי קודש תהיון לי" אומר רש"י: אם אתם קדושים ופרושים מנבילות וטריפות הרי אתם שלי, ואם לאו אינכם שלי, הפשט הוא כך: הקדוש ברוך הוא אומר כשהיהודים יהיו קדושים, הם לא יאכלו נבילות וטריפות, אז הם יהיו שלי, וכשהם יאכלו נבילות וטריפות הם לא יהיו שלי, ועל המילים "לכלב תשליכון אותי" אומר רש"י: שהכלב נכבד ממנו, הכוונה שכמישהו אוכל טריפות הוא יותר גרוע מכלב.

אנו צריכים להבין: למה אצל אף לא תעשה, אצל שום עבירה, אינו אומר הקדוש ברוך הוא שאם תעשה את העבירה לא תהיה שלי, ולמה בטריפות אומר הקדוש ברוך הוא שאם אתם אוכלים טריפות אינכם שלי, הכוונה היא שאם אוכלים טריפות אין נחשבים עוד ליהודי.

התוספות שואל (חולין ה.) איך הגמרא אומרת שהקדוש ברוך

הוא שומר את הצדיקים שחלילה לא יכשלו בדבר עבירה כשאינם יודעים על כך, הלא אנו מוצאים בגמרא (מכות ה. ושבת יב) איך ששני תנאים צדיקים עשו עבירה כשלא ידעו, ותוספות אומרים שאם הם לא יאכלו מאכלות

שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה **ועונש** קכג

אסורות אז בודאי שלא יכשלו בעוון מסוג כזה שאין יודעים עליהם כלל, אבל לא מעבירות מסוג אחר, ועוד צריך להבין מדוע העון של האוכל שאינו כשר חמור בהרבה מכל איסורי ה"לא תעשה" האחרים.

בירה דעה סימן פ"א כתוב כך: ילד שלא ישתה חלב מאינה יהודיה, כי חלב של גויה סותר את הלב, וכשם יהודיה נותנת חלב לילד אסור לה לאכול טריפות, כי זה סותר את הלב של הילד וגורם לכך שלילד יהיה אחר כך טבע לא טוב.

ענה ניתן להבין מדוע אצל העבירות האחרות אין הקדוש ברוך הוא אומר שאם תעשו את העבירה ההיא לא תהיו שלי, ואילו רק בטריפות אומרת התורה שאם תעשו את העבירה לא תהיו שלי, כי כשאוכלים טריפות הלב מתטמטם, ואז הגוף וכל האברים הופכים להיות טריפה, ואז הוא כבר אינו מסוגל לעשות שום דבר טוב, שום מצוה, ומושך אותו רק לכיון העבירות.

הגמרא (שבת קה) אומרת: כך היא דרכו של יצר הרע וכו', היצר הרע אינו משיא את האדם מיד שחלילה יעזוב את היהדות וישתמד, כי אם הוא יתחיל מיד בכך, הוא בודאי לא יאזין לו, רק הוא מתחיל בעבירות קטנות, ומשם הוא פונה לעבירות רציניות יותר עד שהוא מוריד אותו לפי שחת, וזה שאוכל טריפה, ולבו מתטמטם והופך להיות טריפה, וכך הדם וכל האברים הופכים להיות מורעלים, ומושך אותו לעשות עבירות, וממילא קל מאוד ליצר הרע להציע לו ללכת לעבוד עבודה זרה רחמנא ליצלן, ולכן אומר הקדוש ברוך הוא, שאם אתם אוכלים טריפות אזי אתם אינכם שלי, כי אכילת טריפות גורמת לכך שהוא במהרה יהפוך ללא יהודי רחמנא ליצלן.

וכך אומר לנו עדות רבה של צאנו זצ"ל, שה' מדינות שלמות

קכד **שכר** פרשת שמיני - פרק כ"ה **ועונש**

בגרמניה השתמדו בגלל שאכלו משוחטים שאינם מהוגנים.
ובזכות זו של אכילת כשר נזכה להנצל מכל צרה חס ושלום
ובמהרה נזכה לגאולה שלימה אמן.

כל האוכל מאכלות אסורות - מטמא נפשו ודנין אותו
לאחר מיתתו כאדם מגואל, כי הקדוש ברוך הוא גואלו
בעולם הזה ובעולם הבא (זוהר חלק ג' דף מ"א ודף מ"ב עמוד א')

א. בזוהר הקדוש כתוב (ויקרא דף מ"א:) זה שאוכל מאכלות
אסורות דנים אותו לאחר 120 שנה כאדם מכוער, כי
הקדוש ברוך הוא מגעיל אותו בעולם הזה ובעולם הבא.

ב. עוד כתוב שם (ויקרא דף מ"ב.) כל זה שאדם סובל בעולם הבא
כל זה בגלל שהוא לא היה זהיר במאכלות אסורות עכ"ל,
כי זה נורא בכדי להעלות על הדעת את חומר האיסורים של
המאכלות האסורות.

ג. עוד כתוב שם (ויקרא דף מ"א:) שעל ידי אכילת המאכלות
האסורות צלו נמשך לסטרא אחרא ר"ל והוא הופך להיות
מגעיל, ושורה עליו רוח טומאה, והוא יודע שאין לו יותר חלק
באלוקי ישראל, ואוי להם כי אף פעם לא יצליחו להגיע
לחלקו של הקדוש ברוך הוא חס ושלום.

ד. עוד כתוב שם (ויקרא דף מ"ב.) כשהוא אוכל מאכלות אסורות
הוא יוצא מרשות הקדושה ונכנס רחמנא ליצלן לרשות
הטומאה עכ"ל, שהכוונה לכך היא שכל התורה והמצוות שלו
מופנים לסטרא אחרא כפי שכתוב על כך באריכות בספרים
הקדושים.

ה. וזה לשון היסוד ושורש העבודה: (שער הבכורות פ"ד ד"ה
הגידה לי), האם אינו ראוי לאדם לזרוק את עצמו על
האדמה, להכניס אדמה לפיו, ושדמעות כמו מים יזלו מעיניו
ביום ובלילה לא לנוח וזאת אם הוא יכול לשער בנפשו שאולי

שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה ועונש קכה

חלילה בחייו הוא לא היה נזהר מספיק במאכלות אסורות, שחומר העוון והעונש על עבירה זו יותר חמורה מכל העבירות שבעולם על פי הזוהר הקדוש, כי על כל העבירות שבתורה אפילו על אלו שחייבים עליהם מיתת בית דין, בכל זאת לאחר שהוא קיבל את העונש בגהינם על עבירה זו ועל עבירות אחרות הוא מגיע בסופו של דבר לגן עדן, ולכל הפחות יש לו בסופו של דבר חלק לעולם הבא, אבל מי שטימא את עצמו במאכלות אסורות, אין לו חלק באלוקי ישראל ואין לו חלק לעולם הבא, והוא נשפט לדורי דורות.

ועוד מה אני יכול לכתוב ולדבר על לבות בני ישראל, האם זה לא מספיק הזוהר הקדוש שציינו לעיל שצריך לעורר את לב האדם כשהוא נזכר בכל אלו שילך ויכה על המזל הרע שלו אם הוא לא יתאר לעצמו את כל שהזכרנו כו'.

ועל כן אחים וידידים יקרים, כל אדם שיש לו את הראש להבין ולדעת את חומר האיסור רחמנא ליצלן, ולא יקח ללב לשמור ולהיזהר בכדי ללמוד לעתיד, ולהיות זהיר בכל מיני זהירות מהעוון הנורא הזה שאפילו אצל ספק ספיקא שיש באוכל או במשקה הזה עד כאן לשון ספר הקדוש יסוד ושורש העבודה עיין שם עוד באריכות.

כל האוכל מאכלות אסורות -

מטמא נפשו ונכנסת בו מחשבת מינות וכפירה (רמב"ם)

א. הגה"ק ר"ה קאלאמייער מביא בספרו עת לעשות (ח"א שאלה צב מערכת מאכלות אסורות) **העבירה של המאכלות אסורות חמור מאוד**, חוץ מזה שעוברים על לא תעשה בכל כזית, וחייבים במלקות, והוא נקרא רשע, הוא גם גורם לעצמו רעה גדולה ואסון גדול, כי **גופו מפוטם באיסור, כי האוכל שאינו נקי נותן לו את הכח והאנרגייה, ובדרך זו נשמתו מסתאבת.**

קבו שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה ועונש

ועבירה גוררת עבירה, וממילא אחר כך קשה לו לקיים את מצוות היהדות, וזה מונע ממנו את הדרך האמיתית ליראה ולאהוב את השם יתברך ולעבדו באמת ובתמים, ובכל זאת הם מזלזלים במאכלות אסורות.

ישנם חלקים שכל ביתם אינו מתנהל כלל על פי כללי הכשרות, וישנם אחרים שאצלם הבית מנוהל על פי כל כללי הכשרות, אך העבירה היא קלה מאוד בעיניהם, וכשהם נוסעים באניה או ברכבת הם מקילים לעצמם ואוכלים מכל הבא ליד, וממילא לבם מתטמטם.

כשהם יגיעו לעת צרה והם יצעקו להשם יתברך אז השם יתברך ישמע להם, ואותם אלו המטמאים ומשקצים את נפשם, כשהם מפטמים את נפשם באכילת נבילות וטריפות עליהם אומר השם יתברך **לא עמי אתם אתם אינכם שייכים לי** עכ"ל ועיין שם יותר.

ב. הדברי חיים הקדוש כותב (יו"ד ח"א סימן ז') אין עוד עבירה כל כך חמורה כמו אוכל שאינו כשר, שזה גורם לטמטום הלב, וזה מה שגרם שקהילות גדולות ירדו מדרך האמת והשתמדו רחמנא ליצלן, כל זאת כי אכלו מאכלות אסורות, ועל ידי זה עלו להם רעיונות לא טובים לראש ותוך תקופה קצרה עזבו את דרך השם (ע"ש מובא בדרכי תשובה סימן א').

ג. הרמב"ם כותב (כפי שזה מובא בספר הקדוש דגל מחנה אפרים עקב דיבור המתחיל "ומלתם"), ובצפנת פענח פרשת יתרו סוף דיבור המתחיל שמעתי בשם הבעש"ט הקדוש עיין שם) שזה שאינו נזהר ממאכלות אסורות השכל שלו נמשך לטומאה והוא מגיע על ידי כך חלילה לכפירה רחמנא ליצלן, והוא אינו מקבל מוסר מחכמי הדור, והוא מביא על עצמו אסונות עכ"ל.

ד. החובת הלבבות כותב (שער התשובה פרק ה') שיתרחקו משבעים דברים שהם מותרים המסוגלים להביא את

שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה **ועונש** קכז

האדם לאיסור חלילה, למשל דברים שהם רק ספק איסור לפני שחס ושלום יכשלו חלילה בדבר שהוא איסור.

ה. השל"ה הקדוש כותב (שער האותיות אות ק) בשם רבו המהר"ש ז"ל **להתרחק אלפי אמות מחשש מאכל של איסור כי זה משאיר רושם על הגוף וזה נשאר לנצח.**

ו. כתוב בדרך חסידים (מערכת אכילה אות כ"ב בשם אור הגנוז פרשת תולדות), כשנוהרים לאכול בקדושה הכח של האדם מתחזק מהמאכלים ללמוד ולהתפלל בלי מחשבות זרות, אבל כשהוא אוכל מאכלות אסורות חס ושלום מתגבר כח היצר הרע והוא אינו יכול להתפלל כמו שצריך בלי מחשבה זרה.

ז. החתם סופר הקדוש כותב (תורת משה פרשת קדושים דיבור המתחיל המתקדשים), **שרוב האפיקורסות רחמנא ליצלן שבא על האדם בא הדבר ממאכלות אסורות.**

שער קדושת השבת

והיה ביום הששי והכינו – היראת שמים והפחד של קדושת השבת

בכל ערב שבת אחר חצות היום היה הרב הקדוש רבי אלימלך מליזינסק זכרונו לברכה מרגיש, שקדושת יום השבת מקשקשת באזניו כפעמון, והיה מוכרח לאטום אזניו בפני הקול המקשקש. וכל מי שהיה נמצא אז בביתו, היו פלצות ורעדה אוחזים אותו, ומשרתיו היו מוכרחים להכין ולתקן הכל קודם חצות היום, כי אחר חצות אם עשה אחד

קכח שֵׁכַר פֶּרֶשֶׁת שְׁמַיִי - פֶּרֶק כ"ה וְעוֹנֵשׁ

מהם איזה מעשה של חול בבית הצדיק, היה נופל מידו הדבר או החפץ שאחז, וכל מה שבתוכו היה מתקלקל.

סיפור נורא מאגרת ששלחה השבת להרב אברהם אב"ן עזרא זכרוננו לברכה (הנקרא ראב"ע)

אמר הכותב: היות והשבת קודש מתחלל באופן מבהיל ומחפיר אשר תחשכנה עינינו מראות בלי בושת פנים, ומפגינים במסירת נפש נגד מהרסי ומחללי שבת קודש בפרהסיא. לזאת אמרנו להדפיס עתה המעשה נורא מ"אגרת השבת" שנשלח להרב אבן עזרא, ועוד איזה סיפורים נוראים ונפלאים מה שקרה מכבר למחללי שבת קודש, שנענשו ביסורים רחמנא ליצלן בזה ובבא, אולי יתעוררו ויתנו לב וישובו על ידי זה, ושכרם כפול מן השמים.

בשנת ארבעת אלפים ותשע מאות ותשע עשרה בחצי הלילה ליל שבת בארבעה עשרה לחדש טבת, ואני אברהם הספרדי הנקרא אבן עזרא הייתי בעיר אחת מערי האי הנקרא קצה הארנון שהוא גבול שביעי מגבולות ארנון נושבת, ואני הייתי ישן ושינתי ערבה עלי ואראה בחלום והנה עומד לנגדי כמראה גבר ובידו אגרת חתומה, ויען ויאמר אלי קח זאת האגרת ששלחה אליך השבת ואקוד ואשתחוה להשם ואברך השם אשר כבדני זה הכבוד ואתפשו בשתי ידי וידי נטפו מור ואקראנה ותהיה בפי כדבש למתוק, אך בקראי הטורים חס לבי בקרבי וכמעט יצאה נפשי, ואשאל העומד לנגדי מה פשעי ומה חטאתי כי מיווס שידעתי את השם הנכבד והנורא אשר בראני ולמדתי מצותיו לעולם אהבתי את השבת, ובטרם בואה הייתי יוצא לקראתה בכל לבי, גם בצאתה הייתי משלחה אותה בשמחה ובשירים, ומי בכל עבדיה כמוני נאמן ומדוע שלחה אלי.

שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה ועונש קכט

וששים בו זקנים עם נערים.
ובי לא יספדו על מות ישרים.
והגרים אשר הם בשערים.
בסוסים וחורים ושירים.
וגם יבדיל חשובים כנזירים.
ביומי נפתחו מאה שערים.
ונכון מצוא חפץ ודבר דבר.
ושמרתיק מכל אשם.
בזקניתך שגגה נמצא בך.
ושם כתוב לחלל יום שביעי.
לחבר איגרת דרך האמונה.
למען שמרתני מאוד
מימי נעורים.
אשר הובאו אליך הספרים.
ואיך תחשה ולא תדור
נדרים.
ותשלחם אל כל העבדים.

זאת האגרת וזאת היא
אני שבת עטרת דת יקרים.
ובין השם ובין בניו אני אות.
ובהכל מעשיו כלם אלקים.
ולא ירד אז מן.
אני עונג לחיים על האדמה.
אני חדות זכרים גם נקיבות.
ולא יתאבלו בי אבלים.
השקט ימצאו עבד ואמה.
ינוחון כל בהמות הם ביד איש.
וכל משכיל ביינו הוא יקדש.
בכל יום ימצאו שערי תבונה.
מכובד מעשות דרך.
רביעית בעשרת הדברים.
ברית עולם לכל דורות
ודורים
וכן כתוב בראשית כל ספרים.
למען אהיה מופת להורים.
ומרגוע לעם שוכני קברים.

ויען ויאמר אלי ציר השבת הוגד הוגד לה אשר הביאו תלמידך אל ביתך אתמול ספרים פרושי התורה ושם כתוב לחלל את השבת, ותאזור בעבור כבוד השבת להלחם במלחמות התורה עם אויבי השבת ולא תשא פני איש.

ואיקץ ותתפעם רוחי עלי ונפשי נבהלה מאוד מאוד, וארחץ ידי ואוציא הספרים חוצה אל אור הלבנה והנה כתיב שם פירוש ויהי ערב ויהי בוקר, והוא אומר כאשר היה בוקר יום שני עלה יום א' שלם כי הלילה הולך אחר היום, וכמעט קרעתי בגדי, וגם קרעתי זה הפירוש כי אמרתי טוב לחלל שבת אחת ולא יחללו ישראל שבתות הרבה אם יראו זה הפיי הרע, גם נהיה כולנו לעג וקלס בעיני הגוים, ואתאפק בעבור כבוד שבת ואדור נדר אם אתן שנת לעיני אחר צאת יום הקדוש עד שאכתוב אגרת ארוכה לבאר את ראשית יום התורה להרים מכשול ולהסיר פח ומוקש, כי כל ישראל הפרושים גם הצדיקים עמהן יודעים כי לא נכתבה פרשת בראשית מעשה השם יתברך בכל יום רק בעבור שידעו שומרי התורה איך ישמרו השבת כאשר שבת השם יתברך לספור ימי בראשית.

והנה אם יהיה סוף הששי עד בוקר יום השביעי היה לנו לספור הלילה הבא, הנה זה הפירוש מתעתע כל ישראל במזרח ובמערב גם הקרובים גם הרחוקים גם החיים, והמאמין בפיי זה השם יתברך ינקום נקמת השבת ממנו, והקורא אותו בקול גדול תדבק לשונו לחכו, גם הסופר הכותב אותו בפירושי התורה ידיו יבש תיבוש ועין ימינו כהה תכהה, ולכל בני ישראל יהי אור.

ועל זה חבר הקדוש רבינו אבן עזרא ספר "אגרת השבת", בראיות נכוחות ובביאור הכתובים והלכות גדולות

שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה **ועונש** קלא

בחשבונות תקופות ומזלות מוכיח צדקת הקבלה לשבות מערב ועד ערב, עיין שם.

שער חיבוט הקבר

עובדא נוראה מהצדיק הקדוש רבי מרדכי מנדבורנא זי"ע,
איך שהחזיר בתשובה לאחד אחר שהראה לו כל עניני
חיבוט הקבר ועונש בעולם הבא

כידוע שבסוף ימיו של הרב הקדוש רבי מרדכי מנדבורנא זצלה"ה תקע אהלו ומושבו בעיר בושטינע במדינת הונגריא, ונהרו אליו אלפים מישראל, כמאמר חכמינו זכרונם לברכה: הכל צריכין למרי דחיטיא, הן לשמוע דברי אלקים חיים בעבודת השם יתברך, ואלו הנצרכים לישועת ורפואות, סמוכים ובטוחים היו שאצל הרב הקדוש רבי מרדכי מנדבורנא ימצאו את כל מבוקשם.

ובתוך עמי אנכי יושבת, באה גם אשה אחת אשר בנה נחלה אנושות, ורופאים נואשו מלהצילו, וכאשר היה כבר ממש נוטה למות רחמנא ליצלן, לקחה אותו על כפיה ובאה לפני הרב הקדוש רבי מרדכי מנדבורנא לבושטינע, אולם בדרך הליכתה נפטר הילד תחת ידיה, רחמנא ליצלן, אבל אשה זאת במר נפשה עליה, לא שתה לבה לזאת, ולקחה אותו כמו שהוא, ורצה לבית הרב הקדוש, וברעש גדול נכנסה למקום מושבו, ולקחה את הילד וזרקה אותו לתוך חדרו של הרב הקדוש רבי מרדכי מנדבורנא, והרב הקדוש עמד ממקומו, ניגש אל הדלת וסגר אותה על מנעול ובריה, ואחר זמן מועט פתח הרב הקדוש את דלת חדרו והילד יצא מחדרו חי וקיים, הולך על רגליו כשאר כל איש, ואפילו למשענת לא הצטרך, ותהום כל חצר

קלב שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה ועונש

קדשו וכל הסביבה, בראותם בעיניהם תחית המתים, ממש כבימי אלישע הנביא.

והיה בימים הרבים ההם, ויגדל הילד, והוליכו אותו לתלמוד תורה, וכו' אולם אחר שנעשה בר מצוה, שכחו הוריו את כל הניסים האלו, ולדאבון לב שלחו אותו ללמוד גם לימודי חול בבתי ספר של נכרים, אבל בדברי העולם הזה התנהג עוד בדרך התורה והניח תפילין ושמר על קדושת השבת קודש, אך ברבות הימים נרתע לאחוריו, ולאט לאט ירד מטה מטה בדרכי היהדות, ולאידך, בלימודי חול הצליח מאד מאד, עלה ונתעלה, עד שנהיה למנהל גדול בבית חרושת לכריתת ועיבוד עצים, אשר בימים ההם היי להצלחה מופלגת ולדאבון לב עבד גם בשבתות וימים טובים, ומשמו היהודי "געציל" נתהפך ללשון העמים "געזא" ועזב לגמרי את דרך אבותיו רחמנא ליצלן.

והנה פעם אחת בלילה בשכבו על משכבו, רואה הוא בחלומו, יהודי זקן עטור זקן לבן ופיאות ארוכות, ומקלו בידו, ויאמר לו בזה הלשון, "אני מרדכי מנדבורנא" (והרב הקדוש היה כבר אז בעלמא דקשוט) והמשיך ואמר כשהיית ילד קטן הביאה אותך אמך אלי, והיית כבר מת... ואני החייתי אותך בתחיית המתים, והחל צווח עליו בקול נורא ומבהיל, "על זה הנער התפללתי!" כדי שתהא מחלל שבת וכו' וכו' ובתוך כדי כך התחיל להכותו במקלו אשר בידו מכות קשים ומרים, שאי אפשר היה לו לשאת אותם, ובתוך חלומו, מרגיש הוא שאי אפשר לו לסבול יותר מכות קשים אלו, והמכות האלו הביאו אותו לידי מיתה, רחמנא ליצלן, ומת... ורואה הוא בחלומו שעושים לו כל צרכיו כנהוג, והוליכו אותו לקבורה.

וכאשר רק חזרו הקהל המלויים אותו לבתיהם, רואה הוא מלאך אחד נורא, ושרביט של אש בידו, ותיכף

שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה ועונש קלג

הושיט את השרביט ובהכאה נוראה על קברו, שאל אותו "מה שמך", ענה לו, "געזא", וכששמע המלאך את תשובתו, היכה בכפליים על קברו, ושאלו עוד הפעם ברעש גדול ואדיר "מה שמך", והוא עונה לו עוד הפעם כתשובתו הראשונה, אך המלאך, חזר והיכה בשלישית על קברו הכאה נוראה כזאת עד שהרגיש שכל הקבר והאדמה מתחתיו התפוררה "מה שמך", עד שבקושי נזכר שמו האמיתי והוא "געציל".

ובחלומו, והנה המלאך לוקח אותו בידו, ובזמן מועט העמידו לפני בית דין של מעלה, והתחילו לעיין בדינו מה היה חטאיו ופשעיו בעולם העובר, והתחילו לעיין ראשון ראשון, וראו שחטאו הראשון היה, שהתפלל בכל יום תפילת השחר עד הודו בלי תפילין, ורק לפסוקי דזמרה התעטר בתפילין, ופסקו בבי"ד של מעלה, הגם שזאת אינה עבירה חמורה כ"כ, אבל היות וזה יצא ראשונה, ועל ידי זה התחיל לסוג אחר, עד שכבר התפלל בלא תפילין, ואחר כך כבר לא התפלל לגמרי, עד שנעשה פוקר רחמנא ליצלן, לכן מגיע לו רק עבור עבירה זו, ג' חדשים גיהנום, או, שברירה בידו לחזור לעולם הזה ולתקן את כל חטאיו, אבל הוא ענה ואמר, שמסכים לקבל עונשו בגיהנום, מלרדת עוד הפעם לעולם הזה, כי אולי לא יתקן, ואדרבה יקלקל חס ושלום עוד ביותר, וניתן צו מבית דין של מעלה להורידו לגיהנום, וכשירצה דינו זה על חטאו הראשון יעינו בדינו להלן.

הדבר יצא מלפני הבית דין, ובחלומו, והנה מלאך אחד לוקח אותו ומתחיל ללכת אתו לגיהנום, והנה הולך בדרך הוא ומרגיש שחום מתחיל להעטיפו, שאל את המלאך המובילו, האם כבר כאן הגיהנום, התמלא המלאך בצחוק גדול, וענה לו שלגיהנום הוא עוד מרחק רב מאד, וחום זה הוא רק מה ששופע כבר מאש הגיהנום על אף המרחק הזה, וכן הלך עם המלאך הלאה, עד שהרגיש ששורף כבר תחת רגליו,

קלד שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה ועונש

ואי אפשר לו ללכת הלאה בשום אופן, ומטפס ועולה, מטפס ויורד, מרוב החום והאש ששורף מתחת רגליו, ולובש עוז ושאל עוד הפעם את המלאך, האם כבר כאן הגיהנום, אך המלאך כבראשונה מצחק ממנו, ואומר לו שרחוק הוא עוד מאד מאד מהגיהנום עצמו.

התחיל מתחרט על אשר לא הסכים על הברירה השניה לרדת לעולם הזה כדי לתקן, כי ראה שיסורים קשים ומרים אלו, אי אפשר לו לשאת בשום אופן, וחגר עוז במתניו, ואמר אל המלאך המובילו, שרצונו לשוב לעולם הזה לתקן מעשיו, כי עונש הגיהנום אינו יכול לשאת בשום אופן, ענה לו המלאך שיעמוד במקום שהוא ויחכה לו, והוא ילך לשאול בעצת הבית דין של מעלה, ותיכף פרח לו המלאך, ובזמן מועט חזר אליו ותשובה בפיו, שמסכימים לזאת בבית דין של מעלה, אך בתנאי שבאמת יתקן מעשיו, ובחלומו והנה המלך לוקח אותו וחבטו ארצה.

ומעצימת החבטה התעורר הנזכר לעיל משינתו, כשהוא שוכב על הארץ אין אונים, וזכר היטב את כל חלומו שעבר עליו בליל בלהות זאת, וגם ראה סימנים חיים טריים, וכל חלקי גופו היה פצועים ומחובטים עד זוב דם, מהמכות אשר קיבל מהיהודי הזקן, ואחר זה היה רתוק למטתו כמה שבועות עד שנתרפאו המכות וגופו החלים.

ומיד עזב את מקום עבודתו, ונהיה לבעל תשובה גמור, והתחיל לעסוק בתורת השם תמימה יומם ולילה, עד אשר נהיה לתלמיד חכם גדול וחסיד ירא שמים כל ימי חלדו בכוחו של אותו צדיק אמת זיע"א, והסתופף עוד בצל קדשו של כבוד קדושת אדמוה"ז הרב הצדיק רבי אליעזר זאב מקרעטשניף זצלה"ה, בתשובה גדולה, וכל ימיו חזר על חלומו זה, כדי לעורר את ישראל ליראה ולאהבת השם יתברך (יסוד צדיק פרק י"ב).

שער הגלגולים

סיפור נורא בגלגול של דג וכלב

סוחר יהודי בשם ר' יודל היה נוסע ממקום למקום לרגל מסחרו. חסיד ירא שמים היה ר' יודל, כל ימיו סחר בברזל והיה מתיגע רבות כדי לא להזדקק למתנת בשר ודם.

פעם הגיע לרגל מסחרו לכפר אחד ורצה לשבות שם. בעל הבית שאצלו התכבד בפת לחם ומשקה, הכיר בו שיהודי תלמיד חכם לפניו ואמר לו בתום לב: בחפץ לב הייתי מארח אתך בביתי, אלא שדגים לכבוד שבת אין לי, ואת הבשר לא תרצה לאכול שכן לא בדקת את הסכין שבו נשחט העוף, אך יש לי הצעה עבודה. היום עוד גדול ואם תזדרז תגיע לכפר אחד, שם גר יהודי ירא שמים שיש לו בודאי דגים לכבוד שבת וגם שוחט הגון שאפשר להסתמך על שחיטתו.

ר' יודל קבל את הצעתו של הכפרי ויצא לדרך. כדי להגיע לאותו מקום היה עליו לעבור על פני נהר אחד. לצערו ראה כי לא יוכל לעבור דרכו, שכן, מחמת הפשרת השלגים גאו מי הנהר ואי אפשר היה לעבור דרכו מבלי להסתכן. בעומדו אובד עצות על שפת האגם ראה כלב אחד נכנס למים ולאחר דקות ספורות טובע בתוכו. דמעות עלו בעיניו של ר' יודל. על בעל חיים שטבע ריחם ועל שלא יוכל לשבות בבית היהודי כשר דאב ליבו. בלית ברירה חזר לביתו של הכפרי אשר אצלו התארח בראשונה וספר לו שלא הצליח להגיע אל מחוז חפצו. "מכיון שעלי להשאר אצלך" - אמר ר' יודל לבעל הבית - השתדל נא להשיג דגים לכבוד שבת". הסכים האיש, מהר אל הדיג הגר בשכונתו ובקש לדוג עבורו. לא עבר זמן רב והדיג הביא דג גדול מאוד. הסתכל בעל הבית על הדג בהשתוממות

קלו שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה ועונש

ואמר: "שנים רבות מתגורר אני בכפר זה. דגים רבים שנמשו מן הנהר שליד הכפר ראיתי בימי חיי, אך מעולם לא ראיתי דג גדול כזה". הכפרי קנה את הדג בזריזות הכינו ובשלו לכבוד שבת.

בליל שבת, לאחר התפילה והקידוש ישבו בעל הבית ואורחו ואכלו מן הדג. שרו זמירות והתענגו על שבת המלכה. לפתע נפלה תרדמה על האורח והוא הרכין את ראשו על השולחן ושקע בשינה עמוקה. הנה בחלמו ראה ר' יודל את אביו עומד לידו ואומר לו: "דע לך בני, כי אני מגולגל בדג זה ובכלב אשר טבע לנגד עיניך התגלגלה נשמתו של המלשין אשר רדף אותי כל ימי. אתה בני, בדמעות הרחמים שהזלת בראותך כיצד טבע, תקנת אותו. עתה בני, שים לבך כיצד אוכל אתה את דג זה".

ימים לאחר מכן כשהיה ר' יודל אצל הבעל שם טוב, אמר לו הצדיק: "ר' יודל אתה גלגול נביא" ... (שבחי הבעל שם טוב).

מעשה נורא שהיה אצל האריז"ל, שגילה גלגול של כלב, ותיקונו היה שהציל חיי אנשים רבים מישראל.

בתקופתו של האר"י הקדוש גר בצפת יהודי עשיר שהיה חשוך בנים. לימים, לאחר שהעשיר ואשתו הרבו בתפילה ובתחנונים לבורא העולם כי יזכה אותם בזרע של קימא, זכו ונולד להם בן זכר. בשמחה גדולה בא העשיר אל האר"י הקדוש, הזמינו לברית מילה וכדו בסנדקאות, קבל האר"י את ההזמנה ואף נעתר לבקשתו של בעל השמחה, להשתתף בסעודת המצוה אשר תערך לאחר הברית.

בעוד בני הבית של הגביר עסוקים בהכנות לקראת היום הגדול, ביום ברית המילה לתינוק שנולד, ישב שכנו של העשיר בביתו וחבל תחבולות כיצד להפך שמחה זו. השכן, עשיר גדול, היה שונא לבעל הברית וכאשר ראה כי שונאו שרוי

שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה ועונש קלוז

בשמחה נתקנא בו ושנאתו אליו גברה. "עלי להפוך שמחה זו לאבלי". אמר בליבו. לאחר מחשבות, החליט להרעיל את המשתתפים בסעודת המצוה. בחשאי התגנב אל בית שכונו, והכניס סם מות בקערה הגדולה אשר בה נתבשלו הדגים. איש לא ראהו במעשה הנפשע והוא שב לביתו שמח וטוב לב.

ביום השמיני להולדתו של התינוק, התאספו נכבדי העיר בבית העשיר, גם עניים רבים הוזמנו להשתתף כולם הגיעו בשעה היעודה כדי להיות מן הזריזים המקדימים לדבר מצוה. רק האר"י הקדוש התמהמה משום מה ולא הגיע. שעה ארוכה המתינו הקרואים עד שפקעה סבלנותם, כיצד זה יתכן שהאר"י הקדוש, הגדול מכולם אינו מזדרז לקיים מצוה גדולה זו תמהו והוסיפו להמתין לו, שכן אבי הילד לא רצה לוותר על נוכחותו של האר"י בברית המילה של בנו אשר אליו יחל שנים רבות.

לפנות ערב הגיע האר"י הקדוש ותירץ את סבת אחורו: "כשיצאתי מביתי בדרכי לכאן. פתח האר"י ואמר - "בא לקראתי כלב והחל לנבוח. שאלתי אותו: "מי אתה ומה רצונך" והוא השיב לי: "גלגול אני ותקון אני דורש". "איזה גלגול אתה" שאלתיו והוא ענה: "גלגולו של גחזי משרת אלישע". "ומדוע נתגלגלת בכלב" הוספתי לשאול. והוא ענה לי: "וכי אינך יודע הלא דבר ידוע ומפורסם הוא. בשעה ששלח אותי אלישע להחיות את בן השונמית מסר לי את משענתו ואמר לי להניחה על פני הנער. לקחתי את המשענת, אך בליבי לא האמנתי כי תועלת בה. הייתי כמצחק בעיני וכשראיתי בדרכי כלב מת אמרתי בליבי כי עתה אנסה את כוחה של המשענת, אם יש בכוחה להחיות מתים. הנחתי אותה על הכלב המת, והנה נס לפני, הכלב הקיץ, פקח עיניו, קם ממקומו, נער את שערו נשא רגליו וברח. נבהלתי מאוד, לקחתי את המשענת ורצתי אל הנער ההוא. בחרדה שמתתי את

קלח שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה ועונש

המשענת על פניו אך הוא לא הקיץ. בפחד גדדול חזרתי אל אלישע וספרתי לו את מה שעשיתי. תם הייתי ולא ידעתי כי בגללי נפסלה המשענת כאשר הנחתיה על הכלב, ומשנתחללה לא היתה כשרה אף להעיר נרדמים ועל אחת כמה וכמה שלא היתה ראויה להחיות מתים. באותה שעה נגזר עלי מן השמים להתגלגל בכלב. ומאז ועד היום אין לי תיקון". רחמתי עליו - הוסיף האר"י הקדוש לספר ואמרתי לו: איני יודע תיקון אחר עבורך, רק שתקבל על עצמך למסור נפשך בעד הכלל. בעד איזה כלל שאל אותי. אין הבדל, העיקר הוא מסירות נפש, אמרתי לו. מוכן ומזומן אני, רק אמור לי מה לעשות ואעשה מיד, אמר לי. באותו רגע התפרצה המשרתת של העשיר אל החדר שבו עמד האר"י וספר את ספורו המופלא ואמרה בהתרגשות: "ברגע שהורדנו את קערת הדגים מעל האש, קפץ לתוכה כלב אחד ומיד מת". בקש האר"י לראות את נבלת הכלב. משראהו פנה אל הנוכחים ואמר: "זה היה הכלב אשר פגשתי בדרכי לכאן ועכשיו שפסל את הדגים קבל את תקונו". בדקו את התבשיל ומצאו שרעל בו. כך הציל הכלב חיי אנשים רבים מישראל.

לאחר חקירה ודרישה נמצא האיש אשר עשה זאת. הזמינוהו לדין והטילו עליו עונש ממון כבד מאוד. מכיון שהתחרט על מעשיו, סדרו לו תקון של תעניות לכל ימי חייו כדת וכדין והוא קבל על עצמו לקיים את הכל, והוא רחום יכפר עוון. (שיח שרפי קודש ח"ב).

שער מזכי הרבים

גודל השכר של מזכי הרבים

אברהם אע"ה נקרא "אוהבו", מפני שמיעט בהשלמת נפשו כדי שיוכל להרבות כבוד ה' למעט את מורדיו ולהרבות עבדיו ויודעיו

* **יתברך** היוצר וישתבח הבורא, אשר בחר באומה נבחרה, אוהב מצותיו ושומרי תורתו, יעקב בחר לו י-ה ישראל לסגולתו, בני ישראל עם קרובו, זרע אברהם אוהבו, כדכתיב [ישעי' מ"א] ועתה ישראל עבדי יעקב אשר בחרתיך זרע אברהם אוהבי ולמה זה חיבה יתירה נודעת לאברהם אברהם אבינו עליו השלום משאר אבות העולם שקרא אותו המקום בשם אוהבו.

---

* (נעתק מהקדמת שו"ע חת"ס יו"ד חלק ב' בקונטרס "פתוחי חותם" שכתב הגה"ק רבי שמעון סופר אבדק"ק קראקא בנו של רשכבה"ג בעל החת"ס זיעוכי"א.

החתם סופר זי"ע מבאר באריכות גודל מעלת המזכה את הרבים להחזיר הרבים בתשובה לילך בדרכו של אברהם אבינו עליו השלום, ובדורינו זה כל אחד יכול בניקל לזכות ולזכות את הרבים להדפיס ולהפיץ את ספרי שכר ועונש בכל בית ישראל, כי הרבה פעמים חייו של אדם תלויים אם הוא מזכה את הרבים או לאו, ועל ידי שמזכה את הרבים יזכה לבנים צדיקים ואריכות ימים ושנים טובים בבריות גופא ונהורא מעליא עוד ינוב בשיבה דשן ורענן עד ביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

אין זה רצון השם יתברך שהאדם ישלים רק את נפשו, ואת אנשי דורו ישאיר אחריו תרבות אנשים חטאים ומכעיסי ה'

בירור ענין זה נודע לנו ממאמר השם יתברך [בראשית יח]: כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' וגו' [ידעתיו פירוש רש"י לשון חבה]. **הורה בזה כי נפלאת אהבת ה' לאברהם אברהם אבינו עליו השלום על שלימד דעת את העם וקירבם לעבודתו**, והיא שעמדה לו יותר מכל מעשה הטוב וזכות הנפש אשר הי' לו לעצמו, כי באמת גם לפניו היה היו יחידי סגולה אשר ידעו את ה' ודעת דרכיו יחפצו ובאהבתו ישגו תמיד. מי לנו גדול מחנוך אשר מעוצם תשוקתו ודביקתו בה', נתפרדה החבילה חברת ארבע היסודות, חדל מהיות אדם ונתעלה להיות כאחד מצבא מרום במרום העומדים את פני המלך לשרתו: [ואיינו כי לקח אותנו אלקים] ולא מצינו באברהם אע"ה שנזדכך עפרוריותו כל כך - אך לא מצד פחיתות וחסרון נפשו לא הגיע אל המעלה הזו, לא, כי אם אברהם אבינו עליו השלום הי' עושה כאשר עשה חנוך להתבודד עצמו מחברת בני אדם התעלה גם הוא להיות ממלאכי א-ל, ואשר לא עשה כן, הוא כי התבונן בחכמתו כי לא באלה חפץ ה' שישלים האדם את נפשו לבד, ואת אנשי דורו ישאיר אחריו תרבות אנשים חטאים ומכעיסי ה', כמקרה אשר קרה לדורו של חנוך ודור המבול.

המעלה הנכונה שיבור לו האדם הוא להשפיע ולהטיב לזולתו תמיד למרות שעל ידי כן ממעט בהשלמת נפשו, רק להגיע לתכלית השלימות הוא להיות מן המשפיעים לזולתו הנסיון הזה^א לימד אותו כי טוב לאדם למעט בהשלמת נפשו, למען הרבות כבוד ה' למעט את מורדיו

(א) ועיין לקמן מה שהבאנו מהחפץ חיים זצ"ל ביאור הכתוב בזה.

שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה ועונש קמא

ולהרבות עבדיו ויודעיו, כי מה יתן ומה יוסיף האדם אם יוסיף מלאך אחד על אלפי רבבות מלאכי מעלה, הלא ה' בורא וממציא כהנה וכהנה חדשים לבקרים, ואם כה יעשו יחידי סגולה בכל דור ודור, ימצא אחד מני אלף קדש לה' ורוב העולם מקולקל, הארץ תשם מרעת יושביה וחפץ הבריאה תשארה מעל. ודבר זה תתחייב צורת האדם נשמת ש-די אשר בקרבו, היא חלק אלקי ממעל וטרם ירדה מן השמים לשכון בבתי חומר נגלו אליה מצפוני ה' ועיני משוטטות בכל, ובבואה אל גוף האדם נסתמו עיני מעפרוריות חומרו, עיר פרא אדם יולד, ומה לה לצרה הזאת לעזוב את בית אביה ותרד פלאים להסתפח ברגבי עפר מן האדמה, ומסתכנת בחברת הגוף ימים רבים עד כי ילטוש האדם את חומרו, ומי יודע אם לעת כזאת תגיע למלכות, אם תשוב לקדמותה? אם לא כי חבלים האלו יפלו לה בנעימים, וטוב לה לצמצם אורה ולמעט זיוה ימים רבים, למען תגיע אל תכלית השלימות להתדמות הצורה ליוצרה להיות מן המשפיעים לזולתה ולהאציל מאורה אל רוח השכל הסמוך לה אשר למעלה הזו לא תוכל להגיע בשמים ממעל כי אין לה שם בת זוג המקבלת השפעתה, ואיננה שם כי אם בבחינת מקבלת ומעליותא היא לה להיות בבחינת משפיע. - ויען כי לא נשלם חפץ הנפש כי אם בצירוף כלי מעשה הגוף שיהי' תנועתם כתנועתה ויתפעלו כרצונה, מעלה הנכונה שיבור לו האדם להשפיע ולהטיב לזולתה תמיד כמעשה הנפש.

חפץ הבריאה לא תושלם אם ישלים האדם את נפשו לבדו ולא ישלים את נפש זולתו

ועל זה הזהירנו השם יתברך: ולמדתם את בניכם: ואת בניהם ילמדון, וכדומה מצות התוכחה: הוכח תוכיח את עמיתך, כל אלו המצות מורים לנו כי לא תושלם חפץ הבריאה אם ישלים האדם את נפשו לבדו ולא ישלים את נפש זולתו.

קמב שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה ועונש

והזהירו באבות: והעמידו תלמידים הרבה, גם אהרן נתפאר במידה זו: אוהב את הבריות ומקרבן לתורה, ויען כי הכהנים המה הנגשים להורות עם ה' כדכתיב: יורו משפטיך ליעקב ותורתך לישראל, לכן בא עליהם הציווי והאזהרה לאחוז במידת התחברות מרומז בקרא². ולבש הכהן מדו בד ומכנסי בד ילבש על בשרו והרים את הדשן וגו', הכוונה על דרך שכתב הרמב"ם³ וז"ל: ולא ירבה בארוחת עמי הארץ וישיבתם ולא יראה תמיד אלא עוסק בתורה עטוף בציצית מוכתר בתפילין ועושה בכל מעשיו לפני משורת הדין: והוא שלא יתרחק הרבה ולא ישתומם עד שימצא הכל מקלסין אותו ואוהבים אותו ומתאווים למעשיו, הרי זה קידש את ה', ועליו הכתוב אומר עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר עכ"ל.

חפץ הבריאה מחייב לקנות מדת הבדידות על ידי מידת ההתחברות בחברת בני אדם בסבר פנים יפות שכולם יאהבוהו ויקלסוהו ועל ידי זה יוכל ליקח נפשות בחכמתו להטיב דרכם להשיבם אל ה'

רצונו כי מדת הבדידות באמת תועלת גדול לזיכוך הנפש ומידה זו היא עצמיית להחכם השלם, אך חפץ הבריאה תתחייב להתלבש מידה זו ולכסותה במדת ההתחברות בחברת בני אדם בסבר פנים יפות, שימצאו הכל מקלסין אותו ואוהבים אותו, כי על ידי זה יוכל ליקח נפשות בחכמתו להטיב דרכם ולהשיבם אל ה': וזהו אמרו ולבש הכהן מדו בד, הכוונה כי מדתו מצד עצמו שהיא בד להיות בדוד, אותו המידה יתלבש באופן שמבחוץ לא יתרחק ולא ישתומם, אך יהיה דעתו מעורב בין הבריות, להתחבר חבורות

(ב) ויקרא ז'.

(ג) סוף פרק ה' מהלכות יסודי התורה

שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה ועונש קמג

ולכנס הבדודים, וזהו שאמר ומכנסי בד הכוונה מידת כינוס הבדודים ילבש על בשרו מבחוץ, שתהיי צהלתו בפניו לקבל כל אדם בסבר פנים יפות, יאהוב את הבריות ויקרבן לתורה, וזהו שאמר: והרים את הדשן וגו' ושמו אצל המזבח, הדשן תואר לפחותי הדעת ועובי החומר שהם בערך השלם כמו הדשן בערך העולה קדש לה', ועל ידי מידת התחברות עם הבריות אשר ילבש על בשרו מבחוץ בנקל יוכל להעלות גם פחותי הערך אל מעלה הנכונה ושמו אצל המזבח מקום מוקטר מוגש לה':

מי שאוחז במידה זו מראה אהבתו אל ה' ביתר שאת וביתר עז, כי מדרך אוהב את המלך להתאמץ ולהשתדל בכל האפשר להכניס בני אדם תחת עול מלכותו ולהרבות לו עבדים

והאוחז במידה זו מראה אהבתו אל ה' ביתר שאת וביתר עז, כי מדרך אוהב את המלך להתאמץ ולהשתדל בכל האפשר להכניס בני אדם תחת עול מלכותו¹, ולהרבות לו עבדים כיד המלך, ויען כי זכה אברהם אבינו עליו השלום למידה זו טרם ציוה ה' עלי', רק משכלו ומדעתו עמד בראש כל חוצות, בנה מזבחות וקרא בשם ה', העמיד תלמידים הרבה, את הנפש אשר עשה בחרן, לכן לו יאות להקרא אוהבו של המלך יתברך שמו, זרע אברהם אוהבי, וכגמול נפשו השיב לו ה' וחלף אהבתו אל ה' היי אהבת ה' אליו, וזהו שהודיענו

(ד) ובדרשות חתם סופר (פרשת נצבים וילך דף שמ"ט) כתב, כי כל שכר העולם הבא אינו נחשב אצל אברהם אבינו עליו השלום וכיוצא, כי יפה שעה אחת בתורה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא, ומה פייסו הקדוש ברוך הוא שכרך הרבה מאוד, מי ביקש שכר, אך כל תענוגו ושכרו האמיתי על עבודתו את השם יתברך שיזכה ללמד אחרים, ושיעמוד פרי בטנו תחתיו והוא יגדלהו לתורה ועבודה ויעמוד תחתיו ללמוד וללמד. ועיין עוד שם בדרשות לשבת תשובה, דף כ"ג.

קמד שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה ועונש

יתברך שמו באמרו כי ידעתיו [אהבתיו] למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה':

גם לאלו שכבר השלימו נפשם מזכס ה' באריכות ימים לטובת זרעיהם וצאצאיהם ותלמידיהם כדי שיהנו מאורם וישלימו גם הם נפשם

עיקר הויות האדם בעולם הזה הוא רק הכנה להגיע לחיים הנצחיים בעולם הבא, וכמו שאמרו חז"ל: התקן עצמך בפרוזדור כדי שתכנס לטרקלין. והכנה זו היא כשרון מעשה המצות ושלימות הנפש. ואין שיעור להשלמה ההיא בזמן כ"א הכל תלוי בהשתדלות האדם, והיה כאשר ירים השכל את ידו, וגבר הנפש על החומר, ושבה כנעורי בית אביה בקוצר ימים, אך אם יניח השכל את ידו וגבר החומר לעשות חיל בימי נעוריו, תצמח מזה רעה להנפש, כי צריכה להיות טרודה בעולם השפל הזה ובהבליו ימים רבים כשבעים שנה ולפעמים יותר עד שיתקן האדם את אשר עיות, ויפה כי הרמב"ם ז"ל אשרי למי שחתמו ימיו מהרה בלי טרדת הנפש, ומעתה יפלא הלא עינינו רואות השרידים אשר ה' קורא, גם המה ינובון בשיבה, ובלי ספק כי הם השלימו נפשם בימי נעורם, ולהיכן אריכות ימים של אלו?

אמור מעתה כי בודאי הם מצד עצמם כבר חתמו ימיהם ואריכות ימים שלהם אינו לטובת עצמם, כי כבר שלמו ימיהם מצד כשרון נפשם - רק השם יתברך מניחם עוד על האדמה לטובת זרעיהם וצאצאיהם ותלמידיהם, שיהנו מאורם וישלימו גם הם נפשם, ואין זה טלטולו טרדה להנפש, כי זכות היא לה להשפיע מאורה לזולתה.

שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה ועונש קמה

הגם שעל ידי זה שאין פנאי להתבודד מחמת הטרדות התמידיות בלימוד התלמידים ולהיותו מעורב בין הבריאות להכניסם תחת כנפי השכינה ומעכבו להגיע למעלת הנבואה, השם יתברך משלם שכרו שלא יסתיר ממנו דבר.

אך אברהם אבינו עליו השלום באמת לא הגיע אל מדרגת נבואה כזו של ישעיה ירמיהו ויחזקאל, כי לא היה לו פנאי להתבודד עצמו במחשבתו ולקשר נפשו במדרגת נבואה כזו לפי שהיה מוטרד תמיד בלימוד התלמידים והיה דעתו מעורב בין הבריות להכניסם תחת כנפי השכינה, ואלו היו תלמידים האלו במעלה הנכונה לא היה לימודו אותם מניעת התבודדות המחשבה, אך הם בתחילת לימודם היו במדרגה פחותה עד שהיה צריך להכניסם לאט לאט ובתחילת לימודם הרגילים לעבוד את ה' על מנת לקבל פרס, ועל שהתנוגע נפשו תמיד להתעסק עם קצרי דעת כאלו לא נשאר לו פנאי להתבודד מחשבותיו לנבואה כזו, אך ה' הטוב היודע מצפוני לב ונפש, ידע את אברהם, אמר הלא זה עבדי אברהם, אם גם כי לא הגיע אל מדרגת נבואה כזו מכל מקום לא יתכן לכסות ממנו דבר, כי אין חסרון בשלימות נפשו וכל מיעוט הכנתו אל הנבואה הוא רק על ידי שהוא מטריד עצמו לכבודי ולמעני משליך נפשו מנגד וגוזל ממנה מעלת הנבואה אם כן לא יתכן שצדיק כזה יפסיד על ידי עבודתו באהבתו אותי, וזהו תואר הקרא אמר השם יתברך, המכסה אני מאברהם, היתכן שאכסה מאברהם את אשר אני עושה, הלא ידעתיו כי כל מיעוט הכנתו לנבואה הוא למען אשר יצוה את ביתו ואת בניו אחריו ושמרו דרך ה' והם עוד פחותי הערך העובדים על מנת לקבל פרס למען הביא ה' על אברהם את אשר דיבר עליו, כל כך משפיל עצמו הולך ממקום גבוה אל מקום נמוך ללמוד עם קצרי דעת כאלו וכל זה הוא עושה לכבוד שמי להרבות עבדי

קמו שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה ועונש

ומיודעי - אי לזאת שכרו מאתי תצא שבכל מיעוט הכנתו
לנבואה אגלה לו כל צפון⁷ ולא יסתר ממנו דבר:

**חסרון הזמן שנתהווה על ידי שעוסק בהשלמת נפש הזולת
ומעכבו מהשלמת נפשו השם יתברך נותן לו סיפוק שבזמן
מועט ישיג השגות רבות ונשגבות יותר מכדי יכולת שכלו**

ודבר זה הוא מוסר השכל להשלם, **אם אמר יאמר עבד
העברי חשקה נפשי בה' וחפץ אני להתקרב אליו ואיך
אעשה זאת למעט בלימודי מושכלות שלימות נפשי כדי
להשלים נפש חבירי?**

התשובה אליו דברי חז"ל: הרבה למדתי מרבותי ויותר
מחבירי ומתלמידי יותר מכולם - היפלא מה' דבר
למלאות לך שלימות נפשך מה שהחסרת לכבוד שמו - **אתה
עשה את אשר צווך לעשות ללמוד דעת את העם**, וה' יעשה את
שלו עשה רצונו כרצונך והוא יעשה רצונך כרצונו למלאות
נפשך מידעת השלימות ויספיק לך זמן המועט להשיג השגות
רבות ונשגבות עוד יותר מכדי יכולת שכלך.

**מפני שאברהם אבינו עליו השלום זכה את הרבים, בחר ה'
בזרעו אחריו ושהאומה הישראלית תצא דווקא ממנו**

כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ד' וגו'⁸

ביאור הכתוב: כי באמת היו בזמן אברהם אבינו כמה עובדי
ד', שהי' ביהמ"ד גדול של שם ועבר שהיו במדרגת

(ה) ואמרו רבותינו זכרונם לברכה (יומא דף כ"ח עמוד ב')
שקיים אברהם אבינו עליו השלום כל התורה כולה ואפילו עירובי
תבשילין, והיו כליותיו נובעות חכמה והשיג כל טבעי הנמצאים
בעולם השפל ועלה בחקירתו וחכמתו לעולם הגלגלים, ועיין
באריכות בספר הקדוש ערבי נחל על התורה פרשת אחרי.

(ו) בראשית י"ח יט.

שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה ועונש קמז

נביאים, כמו שכתוב **"ומלכי צדק מלך שלם"**, וגוי' והוא כהן וגוי', וידוע שזה קאי על שם. וכן מה שכתוב, ותלך לדרוש את ד', הוא הכל על ידי שם כמו שפרש"י ז"ל, וכן עבר, אמרו עליו חז"ל, שנביא גדול הי' שקרא שמו פלג, כמו שפירש רשיי ז"ל, והיו מתקבצים להם שם אנשים לעבוד לה', ואף על פי כן לא יצאה מהם אומה או אפילו משפחה שתזכה לעבוד לד', ולמה זה?

וגילתה לנו התורה כאן טעמו של דבר, והוא, מפני שאלו כולם כל מגמתם היתה רק לעבוד את ד' בעצמם, אבל אברהם אבינו עליו השלום שהיה אוהב נאמן לד' יותר מכולם, כמו שקראו הכתוב **"אברהם אוהבי"** התבונן בעצמו, מה יהיה סוף הדבר, הלא האדם לא יחיה לנצח ומוכרח למות, ואם כן חס ושלום יבטל כבוד ד' מן העולם, ועל כן עמל בכל כוחו לפרסם אלקותו בעולם לעיני הכל, כמו שכתוב ויקרא שם אברם בשם ד', ונאמר, ואשביעך בד' אלקי השמים ואלוקי הארץ, ופירש"י, הרגלתי שמו בפי כל בריה, ואומר ואת הנפש אשר עשו בחרן, ותרגם אונקלוס **"דשעבידו לאורייתא"**, וצוה לכולם לילך בדרך ד', ואף למלכים הוכיח על אשר אינם מוחים בעבדיהם שנכשלים באיסור גזל (כמו שכתוב, והוכיח אברהם את אבימלך על אדות באר המים אשר גזלו עבדי אבימלך, ולא כתיב אשר **"גזלוה"**, להורות שאמר איני מערער על שעשו לי רעה, אלא אני מקפיד על עצם איסור גזל שהופקר אצלם) שהוא נגד דרך ד', וכל שכן שהוכיח בזה לאחרים. **ובשביל שהתחזק בכל כחו לזרז לכל הנבראים שיכירו אלקותו וילכו בדרכיו, ע"כ זכה ד' ונתן לו את יצחק, וכן אחר כך את יעקב וי"ב שבטים, כולם הלכו בדרך זה, לזרז אנשים לעבודת ד' כמו אברהם אבינו, עד שיצאה ממנו אומה¹ שלמה**

ז) ועייין בגמרא מסכת חולין דף צ"א. שקיפל ה' כל ארץ ישראל והניחה תחתיו שתהא נוחה ליכבש לבניו, ועייין עוד בספר

קמח שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה ועונש

עובדי ד'. וזהו שאמר הכתוב, כי ידעתיו, והיינו אהבתיו כפירש"י, מפני מה אני אוהב אותו יותר מכולם, והלא ישנם כמה עובדי ד' בביהמ"ד של שם ועבר? ומסיים הכתוב: "למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ד'" מה שאין כן אחרים, הם לא היתה בהם מידה זו.

ואם אנו מזכירים תמיד את זכותן של האבות שתגן עלינו, צריכים אנו להתנהג גם כן בדרך הזה, לזרז אחד לחברו וכל שכן לבניו לעבודת ד'. ובזה יהי לנו זכות בזה ובבא^ן.

בגלל שהקדוש ברוך הוא רצה שאברהם אבינו עליו השלום יתקן הנשמות כמ"ש והנפש אשר עשו בחרן לכן לא נתן הקדוש ברוך הוא פרי בטנו עד שתקן את כל הנשמות שהיה צריך לתקן

ואעשך לגוי גדול^ט. "כאן אי אתה זוכה לבנים" (רש"י). ולמה לא זכו האבות לבנים בימי נעוריהם? מסביר ה"כתב-סופר": משום שעליהם היה ללמד את האנושות דעת השם, ואילו היו להם בנים היו עוסקים בעיקר בחינוך בניהם ומתמסרים להם ביותר ולא היתה להם אפשרות ללמד לאחרים, לכן כבש השם את מעינם עד עת זקנה כאשר כבר העמידו תלמידים הרבה ויכלו להתמסר אחר כך גם לחינוך בניהם...

פעמים רבות האבות ניצולים וחיים

רק בזכות התולדות שעתידין לצאת מהם

ב"תכלת מרדכי" מובא: לדעת חז"ל "לא ניצל נח אלא

הקדוש ערבי נחל פרשת לך לך על הפסוק "ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך".

(ח) חפץ חיים על התורה.

(ט) בראשית יב, ב.

שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה ועונש קמט

בגלל התולדות שהיו עתידים לצאת ממנו". וזהו שכתוב: "ונח מצא חן בעיני ה' - אלה תולדות נח", היינו: בזכות התולדות מצא חן בעיני ה'... והנה, הרמב"ן מביא בסוף פרשתנו¹ שכל העצים כשרים למערכה חוץ מהזית והגפן, לפי שמן הזית יוצא שמן ומהגפן יוצאין - והרי זה מורה שאבות ניצלים בזכות תולדותיהם. וזהו שרמזה לו היונה בהביאה לו "עלה זית", שלא יחשוב שבזכות עצמו ניצל, אלא שניצל בזכות יוצאי ירכו. ולכן כאשר יצא נח מהתיבה נטע כרם, לפי שהכיר במעלתו הנמוכה, שלא ניצל אלא בזכות תולדותיו, דוגמת הגפן, וזה שכתוב² "ויחל נח" - ומפרש רש"י (שם): "שעשה עצמו חולין - כלומר: שנודע לו שהוא במדרגה של חולין ולא בזכות עצמו הצילו ה'..."

נח נקרא צדיק וזכה לשם ותואר צדיק רק מאז שהיה נוהג כאברהם אבינו עליו השלום להוכיח את בני דורו שישובו בתשובה

את האלקים התהלך נח, "ובאברהם הוא אומר: אשר התהלכתי לפניו, אלא נח היה צריך סעד לתומכו, אבל אברהם היה מתחזק ומהלך בצדקו מאיליו" (רש"י). והשאלה: הלא גם אצל נח נאמר להלן: "כי אותך ראיתי צדיק לפני", - ברם, (עי"פ מעש"ת) דרכו של "אברהם" היתה לילך בין הבריות ולפרסם ביניהן את שמו של הבורא: "אשר התהלכתי לפניו" - שהיה אברהם מתהלך ומכריז בגאון על אמונה באלקים³,

---

(י) בראשית רבה.

(יא) מדרש רבה צו.

(יב) בראשית ט, כ.

(ג) ועיין בספר הקדוש מאור ושמש פרשת לך לך בדיבור המתחיל וזאת, שאברהם אבינו עליו השלום הכניס בלבם את הרוממות ועל ידי זה הכניס גרים תחת כנפי השכינה וטיהר אותם מכל גילוליהם להכינם לקבל כל ההשפעות וכו'.

ותמיד היה גורר בעקבותיו התגלות האלקות ואמונה, ואילו על "נח" לא נאמר "לפני האלקים" כי אם "את האלקים התהלך נח". אבל כל זה היה רק עד שעשה נח את התיבה, ואילו בשעה שעסק בעשיית התיבה הרי במשך מאה ועשרים שנה היה מכריז בפני העולם השכם והערב, כי עתיד לירד מבול על העולם, והיה מזהיר את הבריות לשוב בתשובה^ט, ואז מכיון שכבר היה נוהג כאברהם אבינו, נאמר גם עליו: "כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה".

* * *

**מן השמים מראים לאדם את מה שצריך לתקן,
על ידי שמגלגלין עליו סבל אעפ"י שלא מגיע לו,
רק כדי שירגיש בסבלו של הזולת, וידע מה עליו
לעשות כדי לתקן ובאיזה אופן ישתדל לתקן.**

כל ימיו עסק הרב הקדוש רבי נחום מטשערנאבעל ב"פדיון-שבויים", נדד על פתחי נדיבים לאסוף כספים, וגלגל שלמונים לכיסיהם של עריצים אנשי הרשות ושבאי עמך ישראל, פדה יהודים שנפלו בשבי. יום אחד נקלע לזיטומיר, העלילו עליו הגוים עלילה שפלה ונכלא במאסר. נגלה אליו אחד הצדיקים בכלא, ואמר להרגיעו: אברהם אבינו היה מכניס אורחים גדול, טורח תמיד להנעים לאורח ומבקש לדעת מה עוד יכולים לעשות למען האורח ולא עשה, אמר לו הקדוש ברוך הוא "לך לך מארצך" כלומר: צא לדרך ותיהפך לאורח ותדע בדיוק מה חסר לך...

אף אתה - הוסיף הלה - פודה שבויים גדול, והעניקו לך מן השמים הזדמנות לחוש איזה טעם מרגיש יהודי בשבי ובכלא אצל גויים, מה נחוץ למהר ולפדותו משוביו!...

שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה ועונש קנא

מסיפור זה אפשר ללמוד מוסר השכל מדוע זה יצא הקצף בדורינו שבכל בית שני נמצאים בנים כאלו שהתחילו להתדרדר ולסור מדרך ה' ויש לדאבונינו גם כאלה שכבר סרו מה' ומתורתו? הוא כדי שנרגיש הצער הגדול והאיום שיש לשכינה כביכול שבני ישראל סרים מדרך ה', ומתרחקים ממנה שאין לשער ולתאר גודל הצער והעגמת נפש בזה, כאם הבוכה על בניה הנאבדים ממנה שאי אפשר לבטא ולהמחיש הצער והכאב כדי לעורר אותנו מתרדמתינו העמוקה בראותינו איך שעם ישראל מאבד את בניו מדי יום ביומו ומדי שעה בשעה ואין אנו שמים לב לזה ולא עולה אפילו על מחשבתינו לטכס עצה איך להציל אפילו נפש אחת מישראל, לזאת באה עלינו הרעה הזאת ובאים מן השמים וטופחים על פנינו ונותנים לנו גם כן להרגיש הצער הנורא הזה כדי לעורר את לבבינו לחפש דרכים ועצות איך לצאת אל העם לבקש צאן אובדות להחזירם ולהשיבם אל חיק אמותם.

העיקר הוא הבטחון

עיקר נתינת התורה לישראל היא כדי שישומו בטחונם בהשם וכו', לפי שעיקר הכל הוא הבטחון השלם, והוא כלל המצות.

(פניני הגר"א).

תפילה על בנים צדיקים מועלת

מעשה בכהן אחד שהיו לו עשרה בנים - ששה בנים וארבע בנות, והיה בכל יום משתטח ומלחך עפר בתפלתו שלא יצא שום פסול מזרעו, ולא היו ימים רבים עד שבא עזרא הסופר והעלה את ישראל מבבל, וזכה אותו כהן לראות כמה דורות מזרעו משרתים בכהונה גדולה.

(תנא דבי אליהו פרק יח).

מורא מקדש

- הגאון מווילנא -

...ואי אפשר לשער גודל יסורים והצרות שסובל בשביל דבור אחד.

- הרב בעל התניא אגרת הקודש דף קל"ח ע"א -

...על כן שליחותייהו דרו"ל קא עבידנא לגזור גזירה שווה לכל נפש שלא לשוח שיחה בטלה משיתחיל השליח ציבור להתפלל התפלה עד גמר הקדיש בתרא שחרית ערבית ומנחה וכו'. והעובר בזה בזדון, ישב על הארץ ויבקש מג' אנשים שיתירו לו נידוי של מעלה ושב ורפא לו ולא חל עליו שום נידוי למפרע כל עיקר, כי מתחילתו לא חל כי אם על המורדים והפושעים שאינם חוששים כלל לבקש כפרה מן השמים ומן הבריות על העוון הפלילי הזה וכו'.

בית אברהם מבעל חיי אדם וחכמת אדם

תבחר מקום בבית הכנסת ובבית המדרש אצל אנשים יראים שאינם מדברים כלל, ואל תלכו בגאות לבכם לעמוד דוקא במקום גבוה ואינו מקפיד אם יש לו שכן רשע המדבר בבית הכנסת ואסור לעמוד בארבע אמותיו.

משנה ברורה סימן קכ"ד סעיף קטן י"ז

על כן יש ליזהר מלומר תחנונים או ללמוד בעת חזרת השליח ציבור וכו', שאם הלומדים יפנו ללימודים עמי-הארץ, ילמדו מהם שלא להאזין לשליח ציבור ויעסקו בדברים בטלים חס ושלום, נמצאו מחטיאים את הרבים.